

Textil studieresa i Peru **Pia Christensson**

Under ett par veckor i januari 2011 hade jag möjligheten att göra en textil studieresa till Peru. Från början var det tänkt att jag skulle delta i en workshop om montering av arkeologisk textil vid Huaca Malena Museum med efterföljande textil rundresa i Peru. Tyvärr fick workshopen ställas in, men tack vara hjälp av textilkonservator Camille Brezee på Museum Textile Services i USA och Daniel Norberg på Peru Explorer, kunde jag lägga upp en ny textilresa med flera korta kurser längst med resvägen.

Strax efter det att jag checkat in på hotellet i Lima, blev jag hämtad och körd till Museo del Oro. Det är ett privatägt museum med en unik samling av guldföremål. Det var extra intressant att göra ett besök på detta museum, eftersom man 1993 hade ett utbyte med Malmö Konstmuseum och visade då den unika samlingen i Sverige. Tyvärr framkom det ett par år senare att de flesta föremål i Museo del Oros samling var förfalskade. Numera visar man bara de föremål som med säkerhet är autentiska.

Ett annat museum som var speciellt intressant var Museo Amano, även det privatägt. Här fanns en unik samling av textilier från Chancay i norra delen av Peru. Min guide blev helt överlycklig när han hörde att jag var konservator och jag kunde tillbringat flera dagar med honom för att gå igenom hela samlingen.

Andra museer i Lima som är värda ett besök är bl.a. Museo Larco med sitt öppna magasin för keramik och Museo de Arte.

Färden gick vidare med flyg till Cusco och bilfärd genom den heliga dalen mot Ollantaytambo. Första stoppet blev på farmen Awana Kancha. Här fick jag en god introduktion av de tre kameldjuren som finns i Peru: lama, alpacka och vicuña. Lama används som pack- och transportdjur, alpackan för dess ull och vicuñan lever vilt, men fångas in en gång om året för ullens skull.

Textil studieresa i Peru Pia Christensson

På Awana Kancha fick jag även tillfälle att färga alpackagarn med växtfärger. En fantastisk upplevelse att hantera detta fina garn och få fram så många fantastiska färger. Jag färgade bl.a. garn med kochenillusen och fick fram en otroligt vacker rosa nyans.

Bilfärden gick vidare till Pisac och den stora hantverksmarknaden. Här fanns en hel uppsjö av välgjorda föremål blandat med föremål av betydligt sämre kvalitet. Det gällde verkligen att titta noga innan man handlade.

Efter att ha vilat ut lite i Ollantaytambo begav jag mig upp i bergen till byn Patachanka och kooperativet Awamaki. Detta var en av höjdpunkterna på resan. Här bodde jag hos en familj och delade säng med marsvinen. Under två dagar fick jag tillfälle att lära mig spinna med slända och väva med en s.k. backstrap loom. Hade jag haft mer tid, hade jag gärna förlagt mer än en vecka här och lärt mig än mer av det textila hantverket.

Färden gick sedan vidare med tåg till Aguas Calliente och besök på Machu Picchu. För de som åker till Machu Picchu kan jag varmt rekommendera att man även stannar till på Museo de Sitio. Här redogör man på ett mycket pedagogiskt sätt för hur Hiram Bingham upptäckte den glömda staden samt det omfattande restaureringsarbete som Machu Picchu har genomgått. Gör gärna även ett besök i den lilla botaniska trädgården.

Nu gick färden tillbaka till Cosco och några fantastiska dagar i denna stad som en gång varit huvudsäte för Inkafolket. Besök gjordes på omkringliggande ruiner, Inca Museum samt den unika 12-hörnade stenen.

Textil studieresa i Peru Pia Christensson

Eftersom Cusco även är en kolonial stad gavs det även tillfälle att göra en stadsrundtur med katedralen och de koloniala byggnaderna i fokus. En eftermiddag ägnades åt Factoria La Vicuña. Här fick jag tillfälle att se både vävning och stickning och allt arbete utfördes av män. Jag fick även en djupare inblick i skillnaden mellan alpackans och vincuñans ull. Jag besökte även Centro de Textiles Tradicionales del Cusco. Det är ett kooperativ som stödjer traditionellt hantverk och här hade man sammanställt en mycket vacker och pedagogisk utställning om olikheterna i vävar från olika delar av Peru.

Efter tio timmars bussfärd anlände jag till Puno för att med båt bege mig ut på Titicacasjön. Första anhalten blev de flytande Urosöarna. Det är cirka 35 öar helt uppbyggda av vass. Tidigare byggdes även alla hus av vass, men idag finns det skola och andra samlingslokaler byggda av korrigerad plåt. Många av öarna livnär sig på turister och försäljning av hantverk utgör en betydande del av deras inkomst. Jag tog del av deras byggkonstruktion av både hus och båtar samt deras fantastiska broderier.

Textil studieresa i Peru
Pia Christensson

Efter Urosöarna blev det fortsatt båtfärd till Taquile. Denna ö har funnits på UNESCO:s världsarvslista sedan 2005 p.g.a. att alla män stickar. Under två dagar umgicks jag med byäldste och fick en unik möjlighet att ta del av deras kultur och sticktraditioner. Jag blev djupt imponerad av deras skicklighet när de knatade upp och ner för alla backar samtidigt som de flerfärgsstickade sina alster.

Textil studieresa i Peru Pia Christensson

En ny bussfärd tog mig till Arequipa, den vita staden. Stora delar av staden är uppbyggd av vit lavasten. Mitt första stopp blev Mundo Alpaca där jag fick delta i sorteringen av alpackaull. Nu fick jag även lära mig skillnaden på babyalpaca och alpaca. Det är inte som man kanske tror att babyalpaca kommer från små alpackor, utan det är var på kroppen ullen sitter. Babyalpaca är den mjukaste ullen och sitter bak på nacken på djuret. Arbetet med att sortera ullen måste göras manuellt och arbetet går ofta i arv från mor till dotter.

På Mundo Alpaca har man även ett museum som visar upp alla maskiner som krävs i fabrikena. Det var fantastiskt att se denna maskinpark och man blir glad över att man slipper arbeta i denna dammiga miljö.

I Arequipa hann jag även med ett besök på klostret Santa Catalina samt Museo Santury. På det sistnämnda finns isprinsessan Juanita, som är en frusen kropp av en flicka från Inkariket. Hon har dock ”semester” januari till april och får då vila i magasinet.

Från Arequipa tog jag mig till Coladalen för kondorspaning och sedan vidare till Nazca. Här tog jag mig en flygtur över de berömda Nazcalinjerna. Figurer som kan vara flera hundra meter stora som är gjorda genom att gräva 20-30 centimeter djupa fåror i öknen. Här får man se alltifrån apor och kondorer till astronauter. Jag hade även tillfälle att ta del av hur man framställde keramik under Nazcaperioden samt hur man idag utvinner guld i gruvorna.

Något som grep mig väldigt starkt var när jag besökte begravningsplatsen Chaucilla. Det är en jättelik begravningsplats från Nazcaperioden och tidigare. Tyvärr har den haft besök av gravplundrare och var man än tittar ser man idag benrester som sticker upp ur marken. Man har restaurerat en del gravar, så att besökarna kan få en inblick i hur man begravde människor tidigare i fosterställning inlindade i flera lager fantastiska tyger. Tyvärr är alla tyger samt keramiska kärl bortrövade.

Textil studieresa i Peru
Pia Christensson

Mitt sista stopp på denna fantastiska resa var Paracas. Förutom en utflykt till Isla Ballestas och djurlivet där, besökte jag även Museo Regional de Ica. Jag hade fått berättat för mig att man här hade helt unika textilier från Paracasperioden. Tyvärr var det ingen som upplyst mig om den dåliga säkerhet som råder på museet och att alla dyrgripar hade blivit stulna. Det var således en mycket dyster syn som mötte mig och jag hoppas verkligen att föremålen kommer tillbaka till museet igen.

Som avslutning vill jag tacka Camille Brezee och Daniel Norberg för all hjälp att sätta samman denna fantastiska resa, samt Estrid Ericsons stiftelse och Märta och Gunnar Bothéns stiftelse för det ekonomiska stödet som möjliggjorde resan.

Pia Christensson